

Beviis for, at Hans Bogbinder den yngre og Ambrosius Bogbinder vare Brødre.

(Tillæg til Historisk Tidsskrift III. S. 614—24.)

Ved
G. C. Werlauff.

Den paa ovennævnte Sted fremsatte Formodning, at to Personer med Navnet Hans Bogbinder have været samtidige med Kong Christian den Anden, er ikke giendreven ved nogen senere fremkommen Kiendsgierning. Om den ældre Hans Bogbinder, Christians Pleiefader, vides hidtil intet mere end det allerede meddeelte ¹⁾. Baade hans og hans Hustrues Dødsaar er ubekjendt ²⁾.

Noget mere kan derimod tilføies de tidligere Efterretninger om den ene Søn af Christians Pleiefader, skiondt de i det Hele falde sparsomt nok, nemlig om Hans Bogbinder den yngre, der fulgte Christian II. i hans Landsflygtighed, og i fulde 25 Aar udmærkede sig ved en opofrende Virksomhed i den ulykkelige Konges og hans Slægts Anliggender, fornemmeligen som reisende Agent i forskjellige Lande. ³⁾

¹⁾ Den 27de Juli 1509 var han, som Borgermester, med at underskrive et Dokument; *Diplomatarium norvegicum*, af Lange og Unger, II. S. 159.

²⁾ Frue Virgitte, som 1508 var med Dronning Christine i Odense (Ved. Simonssens Bidrag til Odenses Historie II. 1ste S. 113), har dog neppe været hans Hustru, men en adelig Frue.

³⁾ De i det Følgende benyttede Dokumenter af det Münchenske Archiv i Christiania skyldes Prof. Allen's, af det kgl. Geheime-Archiv Registrator Kall-Rasmussen's velvillige Meddelelse.

Saaledes arbejdede han fra A. 1527 til 1531 utrættelig for at skaffe den landsflygtige Konge Understøttelse med Skibe og Tropper, til et Angreb paa Danmark eller Norge, især fra Skotland⁴⁾. Under 22de Marts 1527 meldte Hans Mikkelsen Kongen fra Tier, at Mester Hans Bogbinder, som var reist hjem til Sæes (om til Danmark?), havde været hos ham og anmodet ham om at lade Kongen vide, „at han visse vil bestille alt det som E. M. haver givet ham i Befaling, og han havde selv talt i Antwerpen med Robert Sacke af Skotland, som havde underviist M. Hans om alle disse Grende, som Doctor⁵⁾ nu haver til Eder“. Af et senere Brev fra H. Mikkelsen til Kongen (Tier, d. 28de October s. A.) synes det dog, som om H. Bogbinder ved denne Leilighed mistænktes for ikke at have iagttaget tilbørlig Forsigtighed⁶⁾. Den 20de Mai 1529 skrev Christians Vice-Cantler Cornelius Scepper fra Bryssel til (Mester) Melchior de Germania⁷⁾, blandt andet, at det nu var Tid for Kongen at foretage noget; af Skibe kunde man erholde et tilstrækkeligt Antal i Nederlandene og faae dem paa andre Steder udrustede. Hvorledes dette kunde skee, vidste Overbringeren Johan Boeckbinder Besked om, og han vilde

4) Før October 1527 synes han ogsaa engang at have været i Basel; Historisk Tidsskrift III. S. 619.

5) Doctor Alexander Kinghorn, fra A. 1513 Professor i Medicinen ved Universitetet og Kongens Livlæge. Allerede før Dennes Flugt var han sendt til Engelland for at anholde om Understøttelse af Kong Henrik VIII. Den 6te Januar 1529 udsærdigede Chr. II. en Fuldmagt for ham til Kong Jacob V. af Skotland; Werlauff, Aabnavns Universitet indtil Reformationen S. 65.

6) Ekdahl, Christ. II. Arkiv III. S. 1191.

7) En af Kongens tydske Medfølgere ud af Riget, tillige hans Secretair (Mikkelsen u. Schmussen, Archiv s. Staats- u. Kirchengesch. d. Herz. V. 416), der 1525 var Kongens Gesandt hos Carl V., i hvilken Anledning han tilskrev Kongen et Brev paa Dausk; Ekdahl S. 861 fg.

i denne Anledning være brugbar; han blev ogsaa samme Dag af Melchior sendt med dette Brev til Kongen⁸⁾. Den 26de Juli s. A. lod Melchior Kongen vide, at han paa den Dag havde været til Maaltid med Otte Andersen⁹⁾, M. Hans Bogbinder og andre gode Folk, og der havde en „Wilhelm Bornwater“ berettet som vist, at Fred var sluttet mellem Keiseren og Frankrige¹⁰⁾. I Maret 1531 synes H. Bogbinder at have tilbragt den meste Tid i Skotland. D. 10de Januar d. A. sluttede Christian den Andens Agenter (Mester) Gottsfalk Grikfsen¹¹⁾ og Hans Mikkelsen en Dverenskomst med en skotsk Greve Wilhelm af Glencarne om fem Skibe med 600 Mand, som denne skulde sende til Delfzyl til Kongens Tjeneste, mod derfor at erholde Tonsberghuus i Norge for ham selv paa Livstid eller for en Beslægtet¹²⁾. Paa Concepten til denne Dverenskomst findes nogle Antegnelser med Gustav Trolles Haand, hvoraf kan slutes, at H. B. dengang har opholdt sig i Skotland¹³⁾; ligesom man ogsaa af et Brev fra for-

⁸⁾ Münchenske Dokum.

⁹⁾ Af Familien Mifeld; han hørte, i det ringeste endnu 1528, til Christian II.s og Søren Norbyes Partie (Ekdahl, III. S. 1222, 1228, 1236), men gif siden over til Kong Friderich I.; Gram, Vid. S. Skr. IV. S. 281.

¹⁰⁾ Den saakaldte Damesfred i Cambray sluttedes egentlig den 5te August 1529; men Underhandlingerne vare allerede begyndte i Juni, og det kunde snart forudsæes, at de vilde føre til en Fred, som var begge Parter lige magtpaaliggende; Schmidts Geich. Frankreichs, II. S. 645.

¹¹⁾ Kongens Cantøler og en af de meest betroede Agenter for ham og hans Huus, endnu efter Friderich I.s Død; han var ogsaa til en Tid i Keiserens Tjeneste; Gram auct. St. S. 331. 341; Samme „Om Christine af Danmark“; Vid. S. Skr. V. S. 36.

¹²⁾ Samlinger til norske Folks Historie II. S. 33—34.

¹³⁾ Geh.-Archivet; meddeelt af Prof. Allen. Gust. Trolle maa dengang altsaa have været i Skotland; i Slutningen af Maret fulgte han med Chr. II. til Norge og blev 1532 fært med ham til Kjøbenhavn; Pal. Müller, Grevens Feide I. S. 221.

nævnte Wilhelm af Glencarne (Edinburg d. 24de August s. A.) til Christian II. seer, at denne havde sendt ham et Brev med H. Bogbinder. Endnu i Slutningen af Aaret træffes han her, thi d. 15de December 1531 underrettede Friderich I. fra Gottorp det danske Rigsraad om, at Christian II. Sendebud Mester H. Bogbinder var i Skotland for hemmelig at forhandle om Skibe og Folk¹⁴). Bestræbelserne i Skotland maae imidlertid have staaet feil, da det var med nederlandske Skibe og tydske Tropper Christian i Slutningen af A. 1531 landede i Norge. Paa dette Tog fulgte han eller kom siden til sin Herre; i det Brev, denne under 21de Juli næste Aar fra Marstrand tilskrev sin Farbroder, kalder han Overbringeren Hans Puechpintter unsern Secretari¹⁵). Efter Christians Fængsling maatte han, som de Fleste af dennes Venner og Medfølgere forlade Danmark, men vedblev derefter i en lang Række af Aar troligen at deeltage i alle Planer, Foretagender og Underhandlinger, som vedkom den fangne Konge og hans Slægt. Saaledes var han i Foraaret 1534 i Lybek, hvor han med sin Broder Ambrosius, Bullenweber, M. Meyer og Greve Christopher aftalte Planen til et Angreb paa Danmark¹⁶). I Aaret 1535 maa han have været her med Grevens Hær, da der i Slutningen af September eller Begyndelsen af October fra Leiren for Kiøbenhavn udstædtes „en Passbortt“ for ham til Flensborg¹⁷). I

¹⁴) Geh.-Archivet. Om maaſkee H. B. har stillet skaffe Christian Færstærkning fra Skotland og først senere er kommen til ham i Norge? thi man kan ikke antage, at Friderich I. endnu den 15de December skulde have været uvidende om, at Broderfænnen i de første Dage af November var landet i Norge, hvor han d. 30te s. M. blev hylbet i Oslo.

¹⁵) Geh.-Archivet.

¹⁶) Pal. Müller, anf. St. S. 161.

¹⁷) Tegnelser o. a. Lande i Geh. Archivet; af Antegnelsens Plads slutter Kall Rasmussen, at Passet maa være udstedt paa den angivne Tid.

A. 1543 omtales han som en virksom Befordrer af Underhandlingerne mellem Christian II.s Svigersøn Pfalzgreven og Insurgentehovdingen Niels Dake i Sverrig, og skaffede Breve fra Forstnævnte til de svenske Misfornioede¹⁸). At nogle af disse Breve bleve opsnappede paa Veien (Hist. Tidsskr. III. S. 623) bekræftes af en samtidig Optegnelse, uden Aar og Dag, men siensynsligen vedkommende denne Tids Begivenheder¹⁹). Endelig synes han i Mai 1549 at have været tilstæde i Bryssel, der talte med Christian den Tredies Gesandter og deeltaget i Forhandlingerne angaaende Christian den Andens Døtre og deres Affindelse fra dansk Side²⁰).

Om H. Bogbinders Ægtekab vides ikke mere end det tidligere Anførte (Hist. Tidsskr. III. S. 619—20); men at

¹⁸) J Cragii Hist. Chr. III. p. 253 (Overs. I. S. 260) kaldes den, der efter den meklenborgske Hertug Alberts Døds, overbragte Pfalzgrevens og Granvellas Breve til Sverrig, vigtigen en Boghandler (bibliopola).

¹⁹) Af nogle samtidige Esterretninger, uden Datum og Navn, i Geh.-Archivet er følgende meddeelt af Kall Rasmussen: „Eth andet Artikell er thet Hans Bogbinder bestilleth her wthi Landet. Tha gaff hand en karll wti etht beynnderligt Hwiff XX Daler, som skulle føre hannem noghre Bressue (som waare Pfaltzgreffuens oc Keyserens) ind y Suerig. Saa liebthe hand en Vaadt wthi Strohsundt Langfredag oc foov sraw Paasche Affthen (1543 var 1ste Paaschedag den 25de Marts) wdt meth samme Vaadt oc V Karle.“ Søndag (1ste April?) „I dag kom Sluff Brems fraa Strohsundt oc gremedhe seg, at the Slender, som løbe vdt fraa Strohsundt, the waare greffuen, forthi the haffde Bressue met thennom paa Pfaltzgreffuens Wegne oc paa hans egne Wegne oc saa tiill hans Høsthu.“

²⁰) Blandt nogle samtidige Optegnelser i Geh.-Archivet om en Rejse fra Kiebenhavn (22de April 1549) til Keiseren i Brabant, af en Ucnævnt (Mogens Gyldenstjerne), som siger, at han rejste med Peder Svabe (i hvis Levnet, udg. af Sandvig, denne Rejse dog ikke omtales) findes følgende noget utydelige Notits, hvoraf det i Texten Anførte dog synes at være Meningen: „Brüssel, 25de Mai. Hans Bogbinder wysse talte met K. C. (Kong Christian? Keiser Carl?) om Gysten (Medgisten?) om Rettighet, om dij 3 Küster met Bressuene, om Gysten, Prijngen oc Alder, dij dotter af Lotteryng (Lothringen).“

han har havt en Datter, Margarete, gift med Borgermester i Lund Jacob Hansen, og at hun er død d. 5te October 1564, som det synes, i Kiøbenhavn, erfares af en Liigsteen, der, i det ringeste, har existeret i Lunds Domkirke ²¹).

Det vigtigste nye Bidrag til vor temmelig ufuldstændige Kundskab om Hans Bogbinder er dog den hidtil lidet kiendte og bemærkede Omstændighed, at han og den under Grevefeiden saa indflydelsesrige Ambrosius Bogbinder vare Brødre; en Omstændighed, som kan forklare ogsaa Sidstnævntes Virksomhed for Kongens Sag, allerede under dennes Landsflygtighed ²²). At han i Aaret 1526 i denne Anledning reiste til Nederlandene, fremgaaer af den af Lybeks Magistrat Kong Friderich I. under 6te April meddeelte Indberetning fra dens Sendebud Poul van Belde, om at Ambrosius Bogbinder i Antwerpen og Pier havde havt en Sammenkomst med Christian II. og Hans Mikkelisen og modtaget Exemplarer af Keiserens Mandater mod Kongen og Hansfæstæderne ²³). Under 29de April s. A. tilmeldte Hans Mikkelisen Christian II., at han med Ambrosius B. havde indsendt i Danmark 60 Exemplarer af Brevet til den danzigste Borgermester ²⁴).

²¹) Sommelius, de templo Lundensi p. 104—5; ogsaa her kaldes han „Bogbevindeh“.

²²) Der mangle Data til at bestemme begge Brødres Alder; den Ældste var dog muligens Ambrosius, der allerede ved A. 1530 nævnes som Borgermester i Kiøbenhavn (Origines hafnienses, p. 175). Det kan endnu bemærkes, at Ambrosius A. 1526 eiede en Gaard i „Kjøbmaungerstrædet“ (Vangebeks Dipl. i Geh.-Arch. af Nic. Kirkes Archiv).

²³) Geh.-Archivet; af Gemeinschaftl. Archiv. Maaſkee menes her nogle af Keiseren udstædte Mandater, der anføres i Vollständiges Repertorium etc. i Falks Samml. zur nähern Kunde des Vaterlandes. III. S. 241—42.

²⁴) Dette Brev fra Christian II. til den danzigste Borgermester Johan Bentelant, dat. 30 5te December 1525 og trykt uden Sted og Aar med en Fortale af H. Mikkelisen (Pier, d. 3die April 1526) er optaget i Ser. rer. Dan., Tom. VIII. p. 489—93; et Udtog heraf findes hos Svitsfeld, II. S. 1288.

Mærkeligt nok, at disse hans Stemplinger, som Kongen kendte, dog ikke havde Indflydelse paa hans Ophold eller Stilling her. Endog da Hans Mikfellsens Svigersøn Nicolai Lufener²⁵⁾ efter foregaaende Fængsling paa Grund af sine Forbindelser med Christian II. maatte udstede et Ordeidobrev (Kjøbenhavn d. 11te Juli 1529), vare „Ambrosius Boæbinder Rattmann“²⁶⁾ blandt hans Forlovere.

Det autentiske Beviis for dette Slægtskabsforhold mellem Hans og Ambrosius Bogbinder afgive nogle Dokumenter vedkommende den Gaard i Høibrostræde, hvori man allerførst finder Christian som Brinds hos Cieren, Brødrenes Fader, og som, efter Ambrosius Bogbinders Død 1536 og Kjøbenhavns Overgivelse, enten heelt eller i det ringeste

²⁵⁾ Om denne H. Mikfellsens Svigersøn, som Hvitfeld II. S. 1249 kalder Niclas Lufener, en af Chr. II. Medfølgere ud af Riget, men som, hvad heraf erfares, senere maa være kommen tilbage, gives nærmere Oplysning i Grams Afhandling i Vid. S. Skr. IV. S. 285 og i Danske Magazin, 3die Række I. S. 238 fg.

²⁶⁾ Ambrosius B. nævnes dog ikke blandt Kjøbenhavns Raadmænd i Fortegnelsen i Pont. Orig. Hæft. p. 176. De øvrige Forlovere vare: Thomas Guldsmed, Borgermester ved A. 1520; Orig. Hæft. p. 175; Jens Kammerhvend, Raadmand ved Aar 1527 og 1531, S. 179 (hvem Hr. Christopher og Ambrosius Bogbinder lode henrette i Kjøbenhavn 1535, Hvitfeld II. S. 1454, 1485); om Albert van Goch, 1517 og 1519 Borgermester i Kjøbenhavn, en af Chr. II.s Medfølgere ud af Riget, men som snart synes at være vendt tilbage, er omstændelig Efterretning meddeelt af Kall Rasmussen i Danske Magazin 3die R. III. S. 241—42, hvortil endnu kan føies, at han den 4de December 1520 var tilstede i Stockholm, som en af de „menige Danmarkis Rigis Kjøpmens Fulmektige“ (Ekdahls Chr. II. Arkiv IV. S. 1330) og endnu i Begyndelsen af A. 1531 synes at have været i Nederlandene og der haft Forbindelse med Chr. II.s Tilhængere (Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. II. S. 39). Den fjerde Forlover var „Merthenn Steenhower, Burger tho Copenhagenn“; Gemeinsh. Archiv i Geh.-Archivet. Senere berettede Cantikeren Johan Friis, at han under Grevefejden havde betalt Ambrosius B. 2 Rosenbiler for et Pas til Tydsland; Suhms nye Samlinger, III. S. 277.

dennes Deel deraf maa være confiskeret af Kongen. Samme Aar (11te December) udfærdigedes nemlig for Apothekerens Johan Dich og hans Arvinger Brev paa „Halvdeelen af det Steenhuus og Gaard udi Heibrostræde som Ambrosius Bogbinder tilhorte“, dog med Vilkaar, at han inden Pintsedag skulde oprette et Apothek, som han selv vilde og skulde udi boe²⁷⁾. Denne maa dog ikke have kunnet opfylde den ham foreskrevne Betingelse, da der 1550, d. 25de Marts, fra Flensborg meddelees den til Kongens Apotheker antagne Willum Uno Brev paa Bolig for sin Livstid, frie for al Byens Tynge, i Kongens Gaard i Heibrostræde, „som han selv nu udi boer“²⁸⁾.

Den anden, Hans Bogbinder tilhørende Halvdeel af Eiendommen blev ikke behandlet paa lignende Maade; deels maa skee fordi han ikke befandtes saa brødefuld som Broderen, deels vel ogsaa fordi han dengang var fraværende. Men efterat han i Aaret 1550 med kongelig Leide var kommen tilbage og havde forliget sig med Kongen, hvilket kan sluttes deraf, at denne i Aaret 1552 sendte ham til den russiske Czar Ivan II. (Hist. Tidsskr. III. S. 623—25), folgte han sin Halvdeel til Kongen for en Sum af 600 Mk. lybsk. Dette erfares af følgende, under 19de Februar 1552 udfærdigede Brev til Tol-

²⁷⁾ Teg. o. a. Lande No. 4. (Geh. Arch.). I Orig. halsnienses p. 469-70 kaldes denne Apotheker Johan van Dieck. Dette Apothek, det ældste i Kiebenhavn, var det siden saakaldte Svaneapothek, oprindeligen beliggende paa Hjørnet af Heibrostræde og Amagerterov, men 1782 forflyttet til Esiergade (Jonges Abhavus Beistr. S. 406—7; Sammes 2den D. Mpt.).

²⁸⁾ Teg. o. a. Lande No. 5 (Geh. Arch.). Han døde 1589 og kaldtes i sin Gravskrift Wilhelm von Bunn (Resenii inser. halsn. p. 141); i en Apothekeregning af 1557 (Geh. Arch.) kaldes han „Willem Ap- teder von Bunnaw“. Mere om ham og hans Apothek s. Herholdt⁸ og Mansfs Samlinger til den danske Medicinhistorie I. S. 241-44, hvorefter tillige erfares, at han 1572 overdrog det til Mathern von Wermelskercke.

beren i Helsingør, Sander Leyel (Tegn. o. a. Lande No. 4, Geh.-Arch.):

Chrystiann etc.

Vor gunst tillformn. Wij giiffue tegh tillkiende, Att wy ere mester hans boegbinder skiuldigh vj^e m^l. lub. for hans partt vdi thenn gaard, som hans fader y boede y wor stadt kiebnehaffn oc wylkom Apoteker nu ybor, huilkenn partt hand off nu soldt haffuer. Thi bede wy tegh oc wille, att nhar hand tegh mett thette wort breff besogendis wurder, Att thu for-
noger hannom for^{ne} vj^e m^l. lub. oc tager hans quitangs ther paa. her mett steer wor wyslye. Thi lad iud Ingenfunde. Act. drott-
ninborigh fredagen post valentinj Mar M dlij.

Dominus Rex manu propria.

Paa den Tid maa han have opholdt sig i Randers; thi herfra udstædte han næste Dag Skøde paa Eiendommen af følgende Indhold:

Jeg Hans Bogebinder indfodder vdi Kiepnehaffn kiendis oc gier witterligt for alle mett thette mitt obne breff, Att jeg nu haffuer soldt, skidt oc affhendt fran meg oc mine arffuinge oc til hogbornne første oc Stormechtiste herre og koning, her Christian, Danmarkis, Norgis, Wendis oc Goltis koning, oc hans naadis arffuinge oc eptherkommer koninger vdi Danmark all min partt, som er en brodeidell, vdi then gaard oc grund liggendis vdi Kiepnehaffn vdi høyebrøstrede, som min salige broder, Ambrosius bogebinder, sidst vdi boede oc nu Wilkom Apoteker vdi boer, mett all sin lenge oc brede, som then nu forfunden er, oc kiendis jeg meg att haffue faaett oc yboritt af kon: mt: fulde noge oc god betaling, som er vj^e lubste marc vdi sig mynt som vdi Lybke oc hamborg for fulde genge oc gessue ere, for for^{ne} min gaardz partt, Saa jeg tacker hans kon: mt: for god oc fuld betaling vdi alle maade, Oc kiendis jeg meg eller mine arffuinge ingen ydermer Deell eller rettighed att haffue vdi same gaard epther thenne dag, Oc beplichter jeg meg oc mine arffuinge att frii, hiemle oc fuldkommelig tilstande hogmelte ko: mt: min naadigste herre oc hans naadis arffuinge oc eptherkommer koninger vdi Danmark for^{ne} min partt vdi for^{ne} gaard for all nogen ydermer tiltale, som ther paa

kand tale mett rette t̄her om ep̄ther t̄henne dag v̄dj noget maade, Till ydermer Wintnis̄byrd oc bedre forvaring haffur jeg hengt mitt Signet̄he her neden for t̄het mitt obne breff, Kierlighen tilbedindis att besegle mett meg Er̄lig oc welbyrdug mend Johan Friis̄ till beslagger kon: mt: Gangler, Coruis̄ Blfeld till kogskelle kon: mt: Secreter, oc Hans Skougaard, Giffuitt oc Schriffuitt v̄dj Randers̄ loffuerdagen nest̄ ep̄ther Sanctj Valentinj dag. Nar etc. M d i j .

Hans Bogebinder met egen handt.²⁹⁾

Salget af Hans Bogbinders̄ Andeel i denne Gaard, der i meer end et halvt Aarhundrede havde været i Slægtens̄ Eie, har vel nærmest været foranlediget ved hans̄ saa Maas̄ neder efter paafulgte Sendelse til Rusland³⁰⁾. Da flere af Bogtrykkerkunstens̄ ældste Udøvere selv vare lærde, kan man let forklare sig, at en videnskabelig dannet Mand, som Mester Hans Bogbinder, under sit lange og omflakkende Liv, kan have gjort sig saa bekendt med en Kunst, hvortil selv hans̄ Navn, om end paa en fiernere Maade, viiste hen, at han vel kunde paatage sig det Hverv at grundlægge den i et fremmed Land, hvor videnskabelig Cultur endnu stod langt tilbage³¹⁾. Hvorkænge han, i denne Anledning, har opholdt sig i Rusland, er ubekendt; men at han ikke, som man af Titelen paa den første der trykte Bog skulde slutte, maa være forbleven der til A. 1564 (Hist. Tidskr. III. S. 626), kan sluttes af

²⁹⁾ Paa Pergament; med alle fire vedhængende Segl; i Hans Bogbinders̄ Segl: H... og Bemærke. Bagpaa: „Hans Bogbinders̄ s̄s̄iddebref̄ paa hans̄ andpart i en gard i Kiepuehaffun.“ (Geh.-Arch.).

³⁰⁾ Christian III. Brev til Czar Ioan II. Wasiliewitsch (J. Möllers̄ theol. Bibl. X. S. 329) er dateret Viberg 3. 3d. Maii 1552.

³¹⁾ Naar K. Falkenstein, Gesch. d. Buchdruckerkunst (Leipzig 1840) S. 308, siger, at den første i Rusland trykte Bog var kommen for Lyset „unter der Aufsicht des Dänen Hans Hansen“, maa denne Fers̄. altsaa have vidst, at den yngre Hans Bogbinders̄ Fader havde samme Fornavn.

en Notice i Universitetets Regnskabsbog fra Philippi Jacobi Dag 1558 til f. D. 1559: at Mester Hans Bogbinder efter Rectors (Niels Hemmingsens) Befaling fik VI Daler „til Hielp at kiøbe sig Klæder for“. Hans Ophold i Rusland kan altsaa kun have varet i det høieste henved 6 Aar, ligesom hans Tieneste der, efter denne Omstændighed at domme, synes kun at være bleven tarveligen belønnet.
